

POHJOIS-KARJALAN AMMATTIKORKEAKOULU

Kuvataiteen koulutusohjelma

Sanna Palm

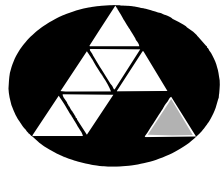
HARMAA MAAILMA TUNTEIDEN TAUSTALLA

Opinnäytetyö

Huhtikuu 2012

SISÄLTÖ

1 JOHDANTO	5
2 LÄHTÖKOHDAT	5
3 TAIDEMAAILMA	7
3.1 Kuinka taiteilijaksi tullaan?	7
3.2 Taiteen etiikka	9
3.3 Millainen taiteilijan tulisi olla?	10
4 VÄRIT	12
4.1 Miten koemme värit?	12
4.2 Värien symboliikka	13
4.3 Värien vuorovaikutuskokeiluja	14
4.4 Vastaväriparin kokeilu kerrosmaalaustekniikalla	16
4.5 Värien vaikutus harmaalla pohjalla	17
5 PROSESSIN KUVAUS	22
5.1 Alkuideoita	22
5.2 Luonnosteluprosessi	22
5.3 Maalausprosessi	28
6 TULOKSET	32
6.1 Lopulliset maalaukset ja runot	32
6.2 Näyttely	37
7 YHTEENVETO	39
LÄHTEET	40

POHJOIS-KARJALAN
AMMATTIKORKEAKOULU

OPINNÄYTETYÖ

Huhtikuu 2012

Kuvataiteen koulutusohjelma

Sirkkalantie 12 A

80200 JOENSUU

p. 050 311 6037 ja (013) 260 600

Tekijä

Sanna-Kaisa Palm

Nimeke

Harmaa maailma tunteiden taustalla

Tiivistelmä

Opinnäytetyö on toiminnallinen maalausprosessi, jossa pohdin kasvua ihmisenä ja taiteilijana. Tavoitteena oli etsiä suuntaa omalle ilmaisulle ja kartoittaa taiteenkenttää, jotta valmistumisen kynnyksellä tietäisin, mihin olen astumassa. Halusin myös vahvistaa ja rikastuttaa teknistä osaamistani värien käytössä ja kerrosmaalaustekniikassa.

Raportissa selvitän värien symboliikkaa ja vuorovaikutusta. Esittelen kokeilut, joita tein sekoittamalla harmaan vastaväripareista. Maalauksen keinoin tutkin, kuinka harmaa reagoi väreihin ja kuinka värit reagoivat harmaaseen. Maalausprosessista kerron idean kehittymisestä valmiiksi teoksiksi.

Maalausprosessin tuloksena syntyi viiden öljyvärimaalauksen sarja sekä runot, joilla halusin avata ajatuksiani töiden takana. Maalaukset olivat esillä opiskelijoiden yhteisnäyttelyssä Taidekeskus Ahjossa 20.3.–10.4.2011.

Kieli

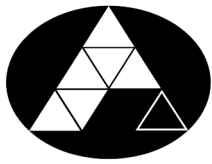
suomi

Sivuja

40

Asiasanat

opinnäytetyö, kuvataide, värien rinnastaminen, tiivistelmät

NORTH KARELIA
UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

THESIS

April 2012

Degree program in Fine Arts

Sirkkalantie 12 A

FIN - 80200 JOENSUU Finland

Tel. +358 13 260 600

Author

Sanna-Kaisa Palm

Title

Grey world behind feelings.

Abstract

This thesis is a functional study in which I consider my own growth as a human being and as an artist. The goal of this study was to find a direction for my artistic expression and investigate the world of artists so that I would be aware of it after the graduation. I also wanted to enrich and strengthen my technical skills in using colors and in the layer after layer painting technique.

In this thesis, the symbolism of colors and interaction of colors are clarified. In addition, color experiments on making grey using complementary colors are performed. The reaction of the grey color with other colors and, the reaction of other color with grey color are studied. As regards the painting process, the development of the original idea towards a final painting is described.

The painting process resulted in series of five oil color paintings and in poems expressing the thoughts behind these paintings. The paintings were exhibited in a student art exhibition in Art Centre Ahjo on 20 March –10 April 2011.

Language

Finnish

Pages

40

Keywords

Thesis, fine arts, assimilations of colors, abstract

1 JOHDANTO

Näin elokuvan jossa kaikki oli harmaata, ihmisten elämä oli mukavaa ja onnellista. Ikinä ei tapahtunut mitään tavallisuudesta poikkeavaa, päivät soljuivat eteenpäin samanlaisina, tasapaksuina. Elokuvan edetessä ihmisille alkoi syntyä tunteita ja joka kerta kun jokin tunne heräsi, se palautti värit. Elokuva sai minut ajattelemaan miltä oikeastaan näyttää ruusupensas täynnä punaisia ruusuja, jos se on harmaa? Entä silloin kun yksi kukka palautuu väreihin hohtavan punaisena?

Pyörittelin päässäni kaikenlaisia ajatuksia ja vanhoja runoja pöytälaatikoista. Halusin maalaussarjalla kertoa tarinan. Näin idea alkoi rakentua. Kertomisen keinona halusin käyttää värejä ja niiden poissaoloa.

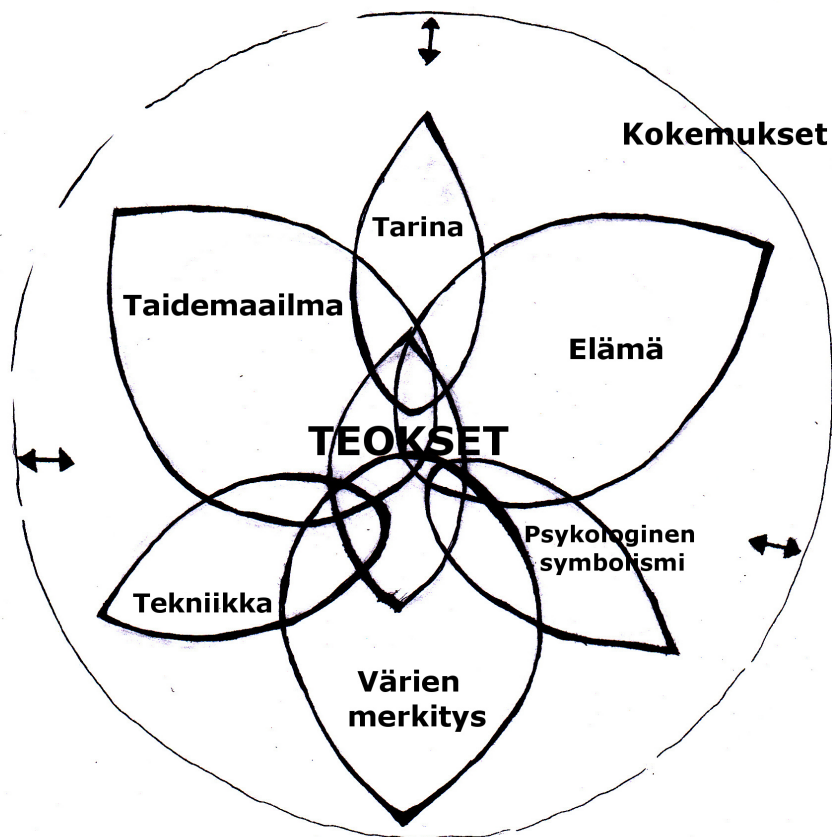
Opinnäytetyöni on toiminnallinen maalausprosessi, jossa pohdin kasvua ihmisenä. Tavoitteeni oli etsiä suuntaa omalle ilmaisulleni ja kartoittaa taiteenkenttää, jotta näin valmistumisen kynnyksellä tietäisin mihin olen astumassa. Halusin myös vahvistaa ja rikastuttaa teknistä osaamistani värien käytössä sekä kerrosmaalaustekniikassa. Tuloksena oli viiden öljyvärimaalauksen sarja sekä runot, joilla halusin avata ajatuksiani töiden takana.

2 LÄHTÖKOHDAT

Opinnäytetyössäni pyrin selvittämään taiteenkentän toimintaa, suuntaa itselleni ja omalle ilmaisulleni kuvataiteilijana. Halusin maalauksien avulla kuvata tunteita sekä kertoa tarinan. Elokuva jossa kaikki oli harmaata, pysäytti ajattelemaan värien vaikutusta ja näin lähdin rakentamaan ideaani näistä elementeistä.

Värit ovat maalaussarjassa olennaisin kertomisen keino, tämän takia perehdyin värien psykologisiin vaikutuksiin. Kuinka harmaa värimaailma käyttäytyy kun siihen lisätään joitakin värillisiä asioita? Millainen on värien tunnelmallinen ja symbolistinen vaikutus? Tein väriopillisia kokeiluja selvittääkseni kuinka värit vaikuttavat harmaalla pohjalla, saadakseni syvemmän ymmärryksen värien rinnastamisesta.

Halusin maalata käyttäen harmaan eri sävyjä tehden vain joitakin yksityiskohtia väreillä. Harmaat sävyt halusin saada aikaan käyttämällä vastaväripareja sekä kerrosmaalaustekniikkaa, saadakseni aikaan hengittäviä tilallisia väripintoja. Tein värikokeiluita joissa vertailin värien vuorovaikutusta toisiinsa. Pohdin myös värien symboliikkaa ja mitä värit edustavat. Idea oli korostaa ja nostaa esille yksityiskohtia värien avulla muutoin harmaalla pohjalla. Toisaalta värien symbolistinen merkitys on ilmaista tunteita.

Kuva 1. Lähtökohdat.

Kuvasin prosessia kuin kukkana jonka esitän kuvassa 1. Kaiken keskellä ovat teokset. Ne syntyvät osana elettyä elämää ja niiden ympärillä olevat terälehdet vaikuttavat niihin ja rakentavat ne. Kokemusmaailma on kuin ilmaa ympärillä, joka on jatkuvassa vuorovaikutuksessa kukan kanssa. Kuin ilma, joka vaikuttaa kukkaan ja toisaalta vastavuoroisesti kukka vaikuttaa ilmaan eli kokemusmaailmaan.

Terälehdet muodostuvat taidemaailmasta. Mitä muut ovat tehneet? Tämä muodostaa omat odotukset teokselle. Teoksen sanoman merkitys, jota taiteelta odotetaan. Koulutus on osa taidemaailmaa. Tarina jonka halusin kertoa, sivuaa taidemaailmaa tätä kautta. Tarina kumpuaa elämästä ja tulee kokemusmaailmasta, kiteytyen teoksiksi.

Värien merkitys on toisaalta henkilökohtainen kokemus niistä, toisaalta taidemaailman tekemät tulkinnat vaikuttavat niihin. Oma kokemusmaailma vaikuttaa värien kokemiseen. Värien merkitys ja niiden psykologinen symbolismi tiivistyvät teoksissa. Kerrosmaalaustekniikka mahdollistaa värien säätämisen halutunlaiseksi hengittäväksi pinnaksi. Tekniikkaan vaikuttaa taidemaailma, se mitä on aikaisemmin tehty ja toisaalta koulutuksen tarjoama teoreettinen osaaminen.

3 TAIDEMAAILMA

3.1 Kuinka taiteilijaksi tullaan?

Tässä osioissa pyrin löytämään vastauksia kuinka taiteilijaksi oikeastaan tullaan. Millainen on taiteen kenttä jonne opiskelujen jälkeen pitäisi astua? Täydennän tätä osiota lisäämällä suoria lainauksia Dalin päiväkirja tyylisesti kirjoittamasta teoksesta ”Neron päiväkirja” kuten hän itse sen nimesi. Tämän otin mukaan toisaalta hiukan keventääkseni tekstiä ja toisaalta ilmaistakseni kuinka todella menestynyt taiteilija on päässyt niin pitkälle.

Ammattitaiteilijan kriteerit ovat kollegojen arvostus, johon liittyy myös taideinstituution hyväksyntä. Tätä kautta saa töitään esille valtakunnallisiin näyttelyihin, joita ovat syksyinen Nuorten näyttely ja Suomen kuvataidejärjestöjen liiton vuosinäyttely sekä Suomen Taiteilijaseuran vuosinäyttely. Tätä kautta pääsee ammattiliittoihin ja ammatillisiin paikallisjärjestöihin. Taiteilijaseuraan kuulumisen hyöty on ennen kaikkea ammatillinen arvostuskysymys. (Erkkilä 1989, 17–18.)

Yksityisnäyttelyt ovat myös tärkeitä. Niiden kautta töiden kokonaisuus tulee arvioitavaksi kollegoille, kriitikoille ja yleisölle eli niille jotka arvostuksen muodostavat. Yksityisnäyttelyt eivät auta taiteilijaseuraan pääsemisessä, mutta niillä on merkitystä meriittinä apurahoja hakiessa. Niiden avulla voi myös pyrkiä herättämään kriitikoiden huomiota eli saada julkisuutta ja sen mukanaan tuomaa nimeä taiteilijana. (Erkkilä 1989, 17–18.)

”Mikäli haluaa hankkia seurapiireissä sekä pysyvää että kasvavaa kunniaa ja mainetta, on hyvä – edellyttäen että asianomainen on lahjakas – antaa heti tuntuva potku oikeaan sääreen. Sitten pitää ruveta snobiksi. Kuten minä...”

”Pariisiin tultuani suurin huoleni oli tietää, että onko minut kutsuttu kaikkiin niihin paikkoihin, joihin minun piti mielestäni saada kutsu. Snobismini rauhoittui heti kutsun saatuani, aivan kuten sairas joskus paranee samalla hetkellä kun lääkäri astuu ovesta sisään. Myöhemmin jätin aika usein menemättäkin tiettyihin tilaisuuksiin. Tai jos meninkin, aiheutin heti skandaalin jonka johdosta kaikki huomasivat heti läsnäolon, ja katosin sitten juhlista saman tien. Itse asiassa snobismini oli etenkin surrealismin vuosinani silkkaa toiminta strategiaa.” (Dali 1988, 134.)

Kuvataiteen yhteydessä puhutaan nykyään paljon kaupallisuudesta ja taidemarkkinoista, mikä ei sinällään ole kielteinen asia. Kielteistä siitä tulee siinä vaiheessa jos markkinatalous alkaa sanella ehtoja taiteen tekemiselle. Ajatus, jossa taiteilijana olemisen samaistetaan yrittäjyyteen, on ensimmäinen askel kohti taiteen ja tekijän kuolemaa. (Jula 2007, 9.)

”Kaikkein yksinkertaisin tapa kieltäytyä nöyristelemästä kultanvuoksi on omistaa sitä. Kun on kultaa, ei tarvitse ”sitoutua”. Ei sankari sitoudu mihinkään.” (Dali 1988, 33.)

Itse näkisin tällä hetkellä taiteilijaksi tulemisen niin että on löydettävä se oma juttunsa ja lähdeittävä rohkeasti eteenpäin. Ensinnäkin on säilytettävä tekemisen into ja järjestettävä aikaa maalaamiselle. Toisekseen on vietävä töitä yksityisnäyttelyihin ja tarjottava niitä yhteisnäyttelyihin. Kuinka tällaisella alalla saa sitten rakennettua uran ja kuinka sillä itsensä elättää jää nähtäväksi.

3.2 Taiteen etiikka

Taide mielletään yhteiskunnallisen vaikuttamisen kanavaksi. Taiteelta odotetaan ja oikeastaan edellytetään yhteiskunnallista kantaaottavuutta, jota myös siedetään melko hyvin. (Jula 2007, 7.)

Pohdittaessa tekijän vastuuta on erotettava toisistaan prosessi (miten taidetta tehdään) ja lopputulos (mitä syntyy). Ei tulisi sortua epärehellisiin tai rikollisiin keinoihin työssään ja tästä on kannettava vastuu. Työllä on suoraa tai välillisiä seurauksia yhteiskunnalle ja ympäristölle ja siksi niistä on kannettava vastuu. Rikoslaki on toki eriasia kuin moraalii; esimerkiksi tieteen nimissä tehty eläinkoe on kuitenkin moraalisesti arveluttava. (Jula 2007, 74–75.)

Taiteilija joutuu tekemään työtään ristiriitaisten vaatimusten edessä. Julkisuus on tarpeellista, ellei jopa välttämätöntä uran edistämiseksi, mutta sen saavuttamiseen vaikuttavat usein muutkin kuin taiteelliset ansiot. Teosten pitäisi olla huomiota herättäviä jopa shokeeraavia. Menestymisen paineet ovat kuitenkin pelkkiä verukkeita, jos taiteilija uraa edistääkseen sortuu eettisesti arveluttaviin tekoihin. Toisaalta taiteilija ei voi etukäteen tietää millaisen vastaanoton teos saa ja miten sitä aletaan tulkita. Vastuun ottaminen kattaa näin ollen käsiteltävistä aiheista, luomisprosessin kautta lopputuloksiin sekä niiden seurauksiin. (Jula 2007, 77–79.)

Ei ole ennenkuulumatonta että taiteilija saa teoillaan aikaan kutakuinkin koko yhteiskunnan tunteet kuohumaan. Taiteella on shokeerausvoimaa. Vastuun ottaminen tarkoittaa sitä, ettei taiteilija voi kokonaan siirtää vastuuta katsojalle. (Jula 2007, 82.)

Taiteilijan työ on sen kaltaista että vastuu- ja moraalikysymykset ovat toissijaisia tai helposti sivuutettavissa. Näin on koska moraaliton taideteos voi olla taiteellisesti ansiokas. Eikä esimerkiksi tiedon saanti moraalisesti arveluttavin keinoin vähennä tiedon arvoa sinänsä. Kuten esimerkiksi eläinkokeet, ne aiheuttavat kärsimystä mutta tieteilijä voi perustella että on käytännön sanelemaa, ikävää mutta välttämätöntä tehdä eläinkokeita. (Jula 2007, 76.)

Taiteenluomisessa ei ole kyse ammattitaidosta vaan jumalallisesta innoituksesta ja hurmion valtaan joutumisesta. –Sokrates Tällöin ei myöskään voisi esittää moraalivaatimusta, koska taiteilija ei olisi vastuunalainen toimija, vaan runotarten vallassa teoksensa tekevä jumalainen tulkki. – tai sätkynukke. Voidaan ajatella että taide ja tiede jakavat saman eettisen päämäärän, joka on hyvä elämä ja hyvä yhteiskunta. Esimerkiksi ympäristöongelmien ratkaisemisessa voi taiteilija vaikuttaa henkisellä tasolla ihmisten ajatteluun. Taide voi tehdä yhteiskunnassa vallitsevasta ilmapiiristä myönteisemmän ongelmien tunnustamiseen ja vakavasti ottamiseen. (Jula 2007, 96.)

Onko mauttoman taiteen esittäminen moraalisesti tuomittavaa? Taide voi olla hyvää tai huonoa riippumatta siitä loukkaako se jonkun tunteita vai ei. Murhaaminen, pahoinpitely tai terveyden vaarantaminen ovat tietenkin moraalisesti tuomittavia. On mahdollista että mauttomaksi kokemansa taidenäyttelyn jälkeen katsoja hämmennyksen vallassa kävelee raitiovaunun alle. Tämä epäsuora seuraus ei kuitenkaan ole riittävän suora seuraus näyttelystä, jotta sen perusteella voisi vaatia näyttelyn sulkemista. Emme voi elää maailmassa jossa emme koskaan kohtaisi asioita jotka inhottavat, ärsyttävät tai loukkaavat joitakuista. Eikö ajatus taiteesta, joka ei koskaan herättäisi negatiivisia tunteita, olisi epäilyttävää? (Jula 2007, 179.)

3.3 Millainen taiteilijan tulisi olla?

Taiteilijaksi tulemista voi lähestyä kaksoisprojektina. Taiteilijan ensimmäinen tietoinen tehtävä on oman persoonallisuuden ja identiteetin luominen ja sitä kautta oikeutuksen hankkiminen elämäntyölleen. Taiteilijan tulee luoda itselleen persoonallinen karisma ja yksilöllisesti erottuva taiteellinen tyyli. Julkisuudessa luodusta imagosta ja tyylistä tulee taiteilijan nimi ja laaduntakaava tavaramerkki taidemarkkinoilla. (Lepistö 1991, 32.)

”Kuinka tärkeää on että keksii jotakin uutta?

Lyhyt vastaus: ratkaisevan tärkeää

Pitkä vastaus: Uuden luominen on se ominaisuus joka on pantu kaiken muun edelle koko modernismin valtakautena. Modernia taidetta esittelevissä museoissa ei ole yhtään tärkeäksi katsottua teosta joka ei olisi myös tavalla tai toisella uutta luova. Historian saatossa tuolle ominaisuudelle on kuitenkin viitattu kintaalla, milloin enemmän, milloin vähemmän. ” (Billgren 2010, Kysymys nro7)

”Jos saisit antaa tulevalle taiteilijalle yhden neuvon mikä se olisi?

Lyhyt vastaus: Hakeudu tekemisiin niiden kanssa joiden kaltainen haluat olla

Pitkä vastaus: Ihminen on laumaolento ja lauma muovaa ihmistä. Jos ihminen viettää aikaansa laiskureiden kanssa, hän laiskistuu itsekin. Ei ole sattumaa että Picasson ja Matissen kaltaiset tyypit tunsivat toisensa, pitivät toisistaan, härnäisivät toisiaan ja kannustivat toisiaan. Hae hakemalla niitä joiden energiaa pidät arvossa ja iske kiinni.” (Billgren 2010, Kysymys nro36)

Yhteenvetona sanoisin että taiteilijaksi tuleminen on vuosien prosessi. Toisaalta voi miettiä miten kukakin taiteilijana toimimisen käsittää. Itse en voisi ajatella jääväni ns. vapaaksi taiteilijaksi vain kotiin maalaamaan vaan haluan työn jossa on säännölliset tulot. Toisaalta tuntuu julmalta ajatella kaikkia niitä vuosia joita on käyttänyt opiskeluun jos sen jälkeen taide jäisi edelleen vaan harrastukseksi.

Vuodet muovaavat päämääriä ja ajatukset muuttuvat sitä mukaa. Se mikä vuosi sitten oli kaikkein tärkeintä, ei ehkä tänä päivän merkitsekään enää niin paljoa. Itselleni tällä hetkellä taiteen tekemisessä on tärkeintä nauttia tekemisestä. Vuosia olen maalannut kiireessä, aina alitajunnassa jyskyttänyt että tulosta on synnyttävä nopeasti tehokkaasti. Tällä hetkellä haluan maalata niin että voin maalata silloin kun oikeasti haluan, ilman kiirettä mihinkään. Voin antaa teokselle kaiken sen ajan minkä se tarvitsee ja voin maalata juuri sitä mitä haluan. Pitää näyttelyn sitten kun aika on siihen sopiva, ilman aikatauluja ja ilman kiirettä, nauttien tekemisestä.

4 VÄRIT

4.1 Miten koemme värit?

Värit elävät mielensisäisinä kokemuksina kauan aistimuksen jälkeen ja ennen koetut värit vaikuttavat nyt koettuun. Ranskalainen kirjailija Anais Nin on kuvaillut ihmisen tapaa tehdä havaintoja: ”Emme näe asioita sellaisena kuin ne ovat, vaan sellaisina kuin itse olemme.” Tämä ajatus sopii parhaiten siihen miten luomme mielikuvia ihmisistä joita tapaamme ja tapahtumista joita koemme. Lauseen voi ymmärtää kuvauksena näköaististamme: Näemme mitä ja miten haluamme nähdä, mutta ennen kaikkea mitä ja miten meidän tarvitsee nähdä. (Arnkil 2007, 254.)

Ilman kontrastia ei ole väriä. Ihmisen näköaisti on rakentunut niin että se reagoi vain eroihin ja muutoksiin näkökentässä. Erot voivat olla ajallisia tai tilallisia: peräkkäisiä tai rinnakkaisia. Taiteilijalla on oltava kyky herättää värien kontrastien ja valaistuksen sävyillä ja vivahteilla katsojassa mielikuvia ja tunteita. Hallitakseen värin käytön taiteilijan on kouluttauduttava olemaan valppaana sekä niiden välittömille optisille vaikutelmille sekä niiden herättämille sisäisille havainnoille. Todellinen koloristi ei ole se joka tyrmää katsojan värien voimalla ja määrällä vaan se joka kykenee herättämään sommittelulla, kuva-aiheilla ja värien ja tekstuurien taitavalla käsittelyllä mielensisäisiä havaintoja. (Arnkil 2007, 254.)

Värien suhde ilmenee selkeimmin rajakontrasteissa, välittömästi toisiinsa rajautuvien värialueiden kesken. Suurin osa näköhavainto mekanismeista on kehittynyt reagoimaan rajoihin ja ”tulkitsemaan” niitä. Rajakontrasti voi olla kova tai pehmeä, leikkaavan terävä tai utuisen epämääräinen tai jotain niiden väliltä. Väriyhdistelmä ja sen synnyttämä rajakontrasti voi olla väkivaltainen tai lempeä, kuuma tai kylmä. jne. (Arnkil 2007, 94.)

4.2 Värien symboliikka

Värien sielunelämästä on kautta taiteen historian keskusteltu paljon. Tässä yhdenlainen tulkinta Marjatta Levannon kirjasta.

Keltainen on väri joka tekee rauhattomaksi ja kiihdyttää. Se on väreistä kirkkain ja valovoimaisin, mutta se ei koskaan pysty menemään kovin syvälle. Siihen taas pystyy sininen. Mitä syvemmäksi sininen tulee, sitä enemmän se kutsuu ikuisuuteen ja rauhaan. Sininen on taivaankaikkeuden väri. Tummussa mustaa kohti se saa ylimaallisen vivahteen. Silloin se houkuttelee uppoamaan olotilaan, missä loppua ei ole. Muuttuessaan vaaleaksi sen ote hellittää ja se päästää lopulta irti. (Levanto 1989, 46.)

Vihreä on rauhallisin olemassa oleva väri. Se ei liiku mihinkään, eikä halua mitään. Vihreä on kaiken kattava kesällä, jolloin luonto on voittanut kevään myllerryskauden ja vaipunut itsetyytyväiseen rauhaan. Valkoinen on suuri hiljaisuus, joka jättää kaiken avoimeksi. Musta taas on ikuinen vaikeneminen ilman tulevaisuutta ja toivoa. Se on kuin täysin lopullinen tauko: ympyrä on sulkeutunut. Harmaa on liikkumaton. Sen paikalleen pysähtyneisyys on kuitenkin toisenlaista kuin vihreän rauha: se on lohdutonta. Mitä tummempi harmaa, sitä suurempi lohduttomuus. (Levanto 1989, 46.)

Punainen on lämminväri, jolta puuttuu keltaisen kevytmielisyys. Punainen on kiihottava, eloisa ja levoton. Oranssi on voimakkaasti lämmittävä ja puuhakas, luokse kutsuva väri. Violetissa taas on jotakin sammunutta ja surullista. Se on vanhojen naisten väri joka vie ajatukset sisäänpäin, heijastelee varjoja, surua ja katumusta. (Levanto 1989, 46.)

4.3 Värien vuorovaikutuskokeiluja

Kokeilinneliöitä harmaalle pohjalle kuvankäsittelyohjelman avulla sekä maalaamalla akryylimaaleilla levyille. Pyrin löytämään kuinka harmaa reagoi väreihin ja kuinka värit reagoivat harmaaseen. Mitä vuoropuhelua ne keskenään käyvät? Ja kuinka saisin parhaiten rakennettua haluamani tunnelman.

Maalatessani levyjä tein tekniikka kokeiluita kuinka ohuilla lasuureilla saa rakennettua harmaan vaikutelman (kuvat 2,3 ja 4). Lopuksi sekoitin harmaan vastaväreistä ja kokeilin puhtaita sekä taitettuja sävyjä näille pohjille (kuvat 5-14). Mustaa en käyttänyt harmaan sekoituksissa enkä myöskään kokeillut murrettuja sävyjä kokeiluissani. Jätin mustan käytön pois koska en maalatessanikaan käytä mustaa, joten kokeiluissa sen käyttö tuntui turhalta.

Harmaa neliö harmaalla pohjalla ei näytä miltään. Värit nostavat harmaansävyt esille ja silmä alkaa hakea sävyjä harmaasta pinnasta. Kirkas oranssi tuo esiin harmaan lämmön, siinä missä sen vastaväri sininen tuo esiin harmaan kylmyyden. Harmaa reagoi voimakkaasti väreihin ja värit korostuvat harmaalla pohjalla. Harmaa lähtee mukautumaan väriin ja jää melko neutraaliksi taustavaikutteeksi tai vastaväriparia käytettäessä harmaasta nousee esille värin vastaväri. Väri korostaa harmaassa joko sen kylmyyttä tai sen lämpimyyttä, riippuen mitä yhdistelmiä on käytetty.

Jos punertavan harmaalle pohjalle laittaa vihreän neliön, se korostaa harmaan punaisuutta. Sininen neliö taas kylmentää punertavan harmaata. Tällä punertavan harmaalla pohjalla oranssi näyttää hehkuvan lämpimältä. Oranssi saa harmaan näyttämään melkein punaiselta. Väri nostaa harmaasta esille sen sävyn ja korostaa sitä. Punertavan harmaa näyttää punertuvan lisää kun siihen laittaa vihreän neliön.

Vastaväriparit korostavat toisiaan, vaikka harmaa on harmaa, mutta kuitenkin punaisen sävyinen, vihreä neliö sillä pohjalla saa punaisen siitä esille. Samalla tämä vastaväripari kirkastaa toinen toistaan.

Siniharmaalla pohjalla punainen näyttää melkein irtoavan harmaasta. Punainen neliö oikein hyppää silmille ja tuntuu olevan lähempänä. Kontrasti lämpimän ja voimakkaan punaisen, sekä kylmän kalsean harmaan välillä on valtava. Harmaa kaikessa neutraalisuudessaan syyttää punaisen hehkumaan voimakkaasti.

Vihreä taas on jämäkästi kiinni tässä kylmänharmaassa pohjassa. Vaaleansiniset neliöt tällä harmaalla pohjalla näyttävät puhtailta, kirkkailta. Kirkas sininen tuo esiin harmaan kylmyyden. Ne käyvät hiljaista vuoropuhelua keskenään, kuin kuiskaillen.

Kullankeltainen luo herkkyyttä, saa harmaan soimaan sävelin. Kaikki taitetut sävyt näyttävät pehmeiltä ja herkiltä harmaalla pohjalla. Harmaa kirkastaa taitettuja sävyjä, niin etteivät ne näytä sammuneen utuisilta mikä helposti on taitettujen sävyjen ongelma. Harmaa nostaa taitetuista sävyistä värin esille ja saa ne näyttämään kirkkaammilta.

Värit vaikuttavat harmaalla pohjalla vahvemmin, korostuvat. Todella hyppäävät silmille harmaasta pohjasta, rakentavat tunnelman olemassaolollaan. Värit tuntuvat melkein vaarallisilta, levottomilta. Harmaa on rauhallinen, riippumatta siitä mistä vastaväriparista se on sekoitettu.

Värien kirkkautta ja vuorovaikutusta ajatellen vastaväriparit toimivat mielestäni parhaiten. Tarkoitan tällä sitä että harmaa joka vivahtaa vihreänturkoosiin herättää punaisen hehkumaan kaikkein kirkkaimmin. Kun taas esimerkiksi sinisen sävyinen harmaa ja oranssi korostavat toisiaan. Nämä vastaväripari yhdistelmät käyvät voimakkainta vuoropuhelua keskenään.

Jos haluaa luoda tunnelman joka vain kuiskaa, kannattaa käyttää mahdollisimman neutraaleja yhdistelmiä joiden vuorovaikutus on vähäisempää. kuten esimerkiksi siniharmaata ja vaaleaa taitettua vihreää. Harmaan tummuusaste vaikuttaa vuorovaikutukseen niin että mitä tummempi harmaa sen vaikeampi siitä on erottaa sävyjä.

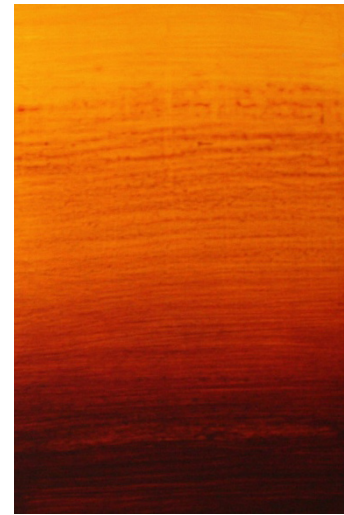
4.4 Vastaväriparin kokeilu kerrosmaalaustekniikalla

Maalasin akryylimaaleilla levyille kokeilut kaikilla kolmella vastaväriparilla. Ensin maalasin levyille tasaisen pinnan keltaisella, vihreällä ja oranssilla. Odotin että ne olivat kuivia ja maalasin lasuurit näiden vastaväripareilla niin että alareunaan laitoin paksun värikerroksen jota ohensin kokoajan yläreunaan mentäessä. Näissä tarkastelin kuinka sekoittamatta värejä, ainoastaan niiden läpikuultavuudella saisin harmaan vaikutelman.

Keltaisen ja violetin yhdistelmä (Kuva 2) tekee lämpimän harmaan. Helposti se näyttää melkein ruskealta, varsinkin jos violetti on hieman liian punertavaa. Tässä tummin kohta näyttää eniten harmaalta ja muuttuu ruskeammaksi vaalentuessaan.

Punaisen ja vihreän sekoitus (Kuva 3) tekee hieman kylmemmän harmaan. Tässä kokeilussa harmaan vaikutelma tulee parhaiten keskivaiheilla missä vihreä kuultaa riittävästi punaisen alta. Tämä on tunnelmaltaan mielestäni jotenkin kaikkein hiljaisin.

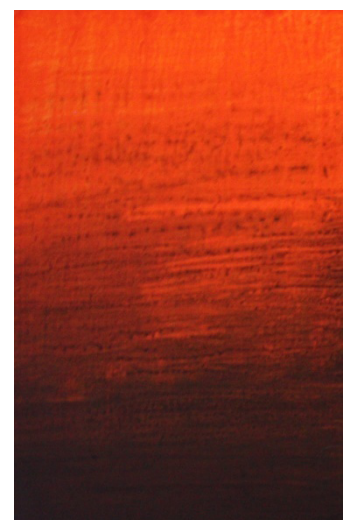
Oranssin ja sinisen yhdistelmä (Kuva 4) on kaikkein kylmin harmaa. Toisaalta tässä yhdistelmässä on ehkä eniten kirkkautta ja voimaa. Tässä kokeilussa sain ehkä parhaiten ilmennettyä harmaan. Toisaalta tässä näkyy myös se symbolistinen idea joka lopullisissa töissänikin oli, että värit ovat olemassa, ne ovat siellä mutta ne jäävät vain harmauden alle. Niin kuin tässä oranssi loistaa kuitenkin koko ajan violetin läpi. Nämä muodostavat harmaan vaikutelman, mutta kuitenkin se ei ole harmaa. Se on oranssi joka kuultaa violetin läpi.

Kuva 2.
Keltaisella p
violetti lasu

Kuva 3.
Vihreällä p
punainen la

Kuva 4.
Oranssilla p
violetti lasu

Yhteenvedona näistä sanoisin että harmaan vaikutelman rakentaminen lasuurien avulla vaatii tarkkuutta ja värin huolellista tarkastelua. Alla olevan värin on kuullettava päällä olevan värin läpi juuri sopivasti tai harmaata vaikutelmaa ei synny. Toisaalta onnistuessaan tämä luo varsin hengittävän ja syvän, mielenkiintoisen harmaan. Pidän näistä harmaista ja siitä ideasta kuinka värin olemassaolon voi aistia, vaikka vaikutelma onkin harmaa. Keskimmäisessä värikokeilussani levyn keskivaiheilta, missä se aika hyvin luo harmaan vaikutelman voi kuitenkin aistia vihreyden olevan olemassa. Se on mielestäni mielenkiintoista ja tarjoaa paljon maalauksellisia mahdollisuuksia.

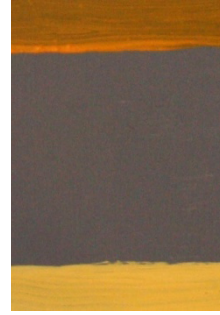
4.5 Värien vaikutus harmaalla pohjalla

Tein edelleen kokeiluja akryylimaaleilla levyille. Valitsin kaksi vastaväriparia joilla molemmista sekoitin harmaan jota taitoin valkoisella. Maalasin levyjä näillä harmailla ja annoin kuivua. Tämän jälkeen maalasin yläreunoihin raidat puhtaalla värillä ja alareunaan raidan saman värin taitetulla sävyllä.

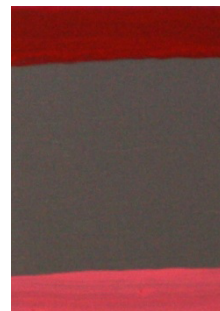
Näissäkin alla oleva harmaa kuultaa jonkun verran värin alta ja vaikuttaa siihen jossain määrin. Värin vaikutus olisi tullut voimakkaammin jos olisin maalannut paksumman kerroksen tai suoraan valkoiselle pohjalle, niin että väri olisi ollut vain harmaan vieressä eikä harmaa olisi kuultanut sen alta. Valitsin kuitenkin tämän tavan kokeiluihin koska se tuki parhaiten maalaustapaani. Lopullisissa maalauksissa aion kuitenkin maalata kerroksittain värikerros kerrokselta joten tuntui turhalta lähteä tekemään kokeiluja valkoiselle pohjalle.

Vasemmalla puolella olevat harmaan olen sekoittanut oranssista, sinisestä ja valkoisesta. Oikealla olen sekoittanut harmaan keltaisesta, violetista ja valkoisesta. Valitsin tämän parin koska ensimmäinen sekoitus on kylmin harmaa ja toinen lämpimin harmaa, näin sain riittävän kontrastin vertailla eri värejä näillä harmailla pohjilla. Analysoidessani näitä värikokeiluja puhun vasemmanpuoleisesta kylmänä harmaana ja oikean puoleisesta lämpimänä harmaana.

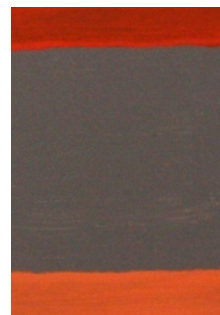
Kuvissa 5 ja 6 puhdas keltainen ja taitettu keltainen harmailla pohjilla. Kylmällä harmaalla (Kuva 5) keltainen näyttää kirkkaammalta ja valovoimaisemmalta. Kylmästä harmaasta keltainen tuo esille harmaan kylmyyden ja kirkastaa sitä. Keltainen näyttää kylläisemmältä (Kuva 6) yhdistettynä lämpimään harmaaseen. Taitettu keltainen näyttää tällä pohjalla vaaleammalta ja hehkuvammalta. Keltainen tummentaa tätä lämmintä harmaata ja nostaa esille sen punaisuuden. Tässä kokeilussa oikean puoleinen yhdistelmä näyttää tummuusasteeltaan syvemmältä ja tummemmalta.

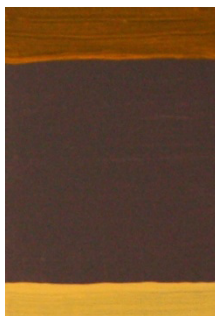
Kuva 5.
Keltainen
kylmän harmaalla
pohjalla.

Kuva 7.
Punainen
kylmän harmaalla
pohjalla.

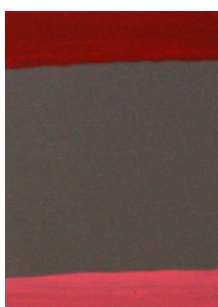

Kuva 9.
Oranssi
kylmän harmaalla
pohjalla.

Kuva 6.
Keltainen
lämpimän harmaalla
pohjalla.

Kuvissa 7 ja 8 puhdas punainen ja taitettu punainen harmailla pohjilla. Kylmällä harmaalla (Kuva 7) punainen korostuu, irtaantuu harmaasta ja saa harmaan näyttämään vieläkin kylmemmältä. Taitettu punainen näyttää kylmemmältä ja kirkkaammalta lämpimällä harmaalla (Kuva 8). Punainen uppoaa tähän lämpimään harmaaseen. Kokonaisuus on hiljainen. Näissä molemmat harmaat pysyttelevät tummuusasteeltaan lähellä toisiaan.

Kuva 8.
Punainen
lämpimän harmaalla
pohjalla.

Kuvissa 9 ja 10 puhdas oranssi ja taitettu oranssi harmailla pohjilla. Kylmällä pohjalla (Kuva 9) oranssi näyttää hehkuvan voimakkaammin, irtautuen pohjasta ja tullen lähelle. Korostaa kylmän harmaan sinisyyttä. Lämpimällä harmaalla (Kuva 10) taitettu oranssi näyttää vaaleammalta ja puhdas oranssi hieman sammuneelta, kuitenkin mielenkiintoiselta, pehmeältä. Puhdas oranssi pysyttelee kaukana, tavoittamattomissa. Oranssi vaikuttaa näihin harmaisiin vahvasti, kylmä harmaa (Kuva 9) näyttää paljon vaaleammalta kuin (Kuva 10) lämmin harmaa.

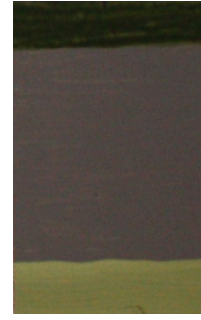

Kuva 10.
Oranssi
lämpimän harmaalla
pohjalla.

Kuvissa 11 ja 12 puhdas vihreä ja taitettu vihreä harmailla pohjilla. Vihreä näyttää puhtaammalta ja kirkkaammalta kylmällä harmaalla (Kuva 11). Taitettu vihreä tulee lähelle lämpimänä ja kirkkaana. Lämpimällä harmaalla (Kuva 12) vihreä taas näyttää hieman tunkkaiselta. Nostaa esille harmaan punaisuuden. Taitettu harmaa näyttää tällä pohjalla vaaleammalta ja harmaa neutralisoi sen vihreyttä ja saa sen näyttämään kylmemmältä. Tässä yhdistelmässä molemmat harmaat pysyttelevät taas lähellä toisiaan tummuusasteeltaan.

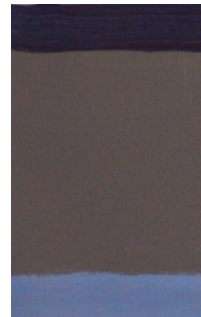
Kuvissa 13 ja 14 puhdas sininen ja taitettu sininen harmailla pohjilla. Sininen näyttää puhtaammalta ja raikkaammalta kylmällä harmaalla (Kuva 13). Tällä kirkkaalla harmaalla sininen näyttää harmoniselta. Lämpimällä harmaalta (Kuva 14) sininen korostuu paremmin. Varsinkin taitettu sininen tulee lähemmäksi tällä pohjalla, kun taas puhdas sininen syvenee ja tummuu, tuntuu melkein painuvan jonnekin kauas. Tässä yhdistelmässä rakentuu tilan tunne aika tehokkaasti. Sininen vaalentaa kirkasta harmaata (Kuva 13) ja tummentaa lämmintä harmaata (Kuva 14).

Yhteenvetona sanoisin että väri korostaa harmaassa niitä värejä, joista harmaa koostuu. Sekoittaessani harmaan sinisestä, oranssista ja valkoisesta ja laittaessani tälle pohjalle sinistä, se korosti harmaan sinisyyttä (Kuva 13). Oranssi taas tällä pohjalla nosti esille oranssia hehkua harmaasta (Kuva 9). Toisaalta tämä toimi myös vastavuoroisesti niin että tämä harmaa teki sinisen kirkkaammaksi ja puhtaammaksi (Kuva 13). Kuten myös oranssin se sai hehkumaan voimakkaammin (Kuva 9).

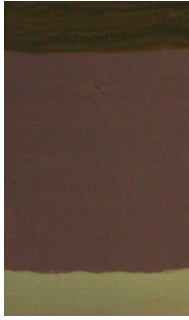
Kuva 11.

**Vihreä
kylmän harmaalla
pohjalla.**

Kuva 13.

**Sininen
kylmän harmaalla
pohjalla.**

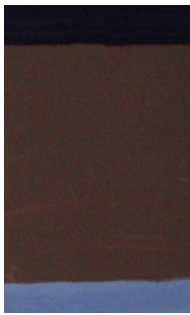

Kuva 12.

**Vihreä
lämpimän harmaalla
pohjalla.**

Käytettäessä värejä, joista harmaa koostuu ne näyttävät puhtaimmilta. Kun laitoin vihreän tälle harmaalle minkä sekoittamiseen olin käyttänyt oranssia, sinistä ja valkoista olivat vihreän vaikutukset vähäisimmät (Kuva 11). Eli vihreä vaikutti vähiten tähän harmaaseen ja toisaalta tämä harmaa vaikutti vähiten vihreään, verrattuna siihen miten paljon enemmän se vaikutti esimerkiksi siniseen (Kuva 13).

Väririnnastuksia tehtäessä siis suurin vuorovaikutus on vastaväreillä ja hiljaisempi vuorovaikutus toisiaan lähellä olevilla sävyillä. Sininen ja vihreä käyvät hiljaista vuorovaikutusta keskenään. Myös oranssin ja punaisen vuorovaikutus on hiljaista, vaikka ne ovatkin vahvoja värejä, rinnakkain ne alkavat neutralisoida ja hiljentää toisiaan.

Kuva 14.

**Sininen
lämpimän harmaalla
pohjalla.**

Suurimman kontrastin ja vuorovaikutuksen saa aikaan käyttämällä vastavärejä. Kun oli tarkoitus maalata harmaita maalauksia joista osa yksityiskohdista on väreissä, päädyin suosimaan juuri vastaväripareja korostaakseni harmaansävyjä ja toisaalta värialueita.

Harmailla sävyillä vuorovaikutus pysyy hiljaisena, mystisenä ja rauhallisena. Värit herättävät harmaat pinnat, syvät, kerros kerrokselta maalatut harmaat ovat mielenkiintoisia ja eläviä. Silmä lähtee hakemaan niistä sävyjä.

5 PROSESSIN KUVAUS

5.1 Alkuideoita

Mustavalkoinen elokuva synnytti alkuidean harmaasta värimaailmasta. Harmaan värimaailman täydentäminen värialueilla antoi töilleni symboliikan. Halusin töilläni kertoa tarinan. Tarinan jossa käsittelisin tunteita elämästä ja kokemuksista matkan varrelta.

Halusin kuvata ajatukset viitteellisinä tunteina joita olen tuntenut, en niinkään konkreettisia tapahtumia. Toisaalta tapahtumien kuvaaminen olisi ollut turhaa. Toisaalta halusin rajata aiheen niin, että katsoja voi nähdä mitä olen tuntenut, mutten halunnut enkä kokenut tarpeelliseksi kertoa enempää. Tätä kautta halusin myös itse kohdata tunteitani ja prosessoida ne sillä tavoin pois että voisin jatkaa eteenpäin.

Jokaisessa työssä minulla oli sanoma ja tunne jonka halusin ilmaista, tämän jälkeen kehittelevän kuvan jolla sen kertoisin. Kun luonnokset olivat valmiita istuin alas ja kirjoitin jokaisesta runon yksi kerrallaan. Ajatukset olivat niin valmiita että minun tarvitsi vain kirjoittaa ne ylös. En edes korjaillut tai säätänyt runoja myöhemmin koska halusin pitää ne juuri sellaisina kuin olin ne sinä hetkenä kirjoittanut. Istuin lattialla luonnokset edessäni ja kirjoitin ruutupaperille ylös ajatukset runojen muotoon, pois päästäni pyörimästä. En halunnut niihin sen jälkeen enää puuttua, koska joskus runosta katoaa se hetken tunnelma ja se tunne, jonka siihen saa aikaan jokin tärkeä hetki, jos sitä jälkikäteen korjailee.

5.2 Luonnosteluprosessi

Sarjan ensimmäisessä osassa on etualalla tyttö ja taka-alalla enkeli, joka pitää tyttöä kädestä heiveröisesti, niin että ote voi lipsahtaa hetkenä minä hyvänsä (Kuva15). Mietin kuinka saisin parhaiten rakennettua sen tunnelman, että enkelin ote on juuri lipsahtamaisillaan tytön kädestä ja hän ryntää päätä pahkaa kohti seikkailuja. Kuinka saisin yhtä aikaa niin herkän tunnelman että se särkyä hetkellä millä hyvänsä ja niin vahvan tunnelman, rohkeuden ja elämän halun?

Kuva 15.

**Enkelin siipiin ja pukuun
lisätty vaaleansinistä.**

Kuva 16.

**Enkelin hiuksiin
lisätty kullankeltaista.**

Kuva 17.

**Taustaan lisätty tummuutta,
siipiin vaaleansinistä ja tytön
huiviin punaista.**

Kokeilin kuvankäsittelyohjelmalla erilaisia värejä luonnoksiin. Hain erilaisia tunnelmia ja toisaalta sitä miten eri värit vaikuttavat harmaaseen.

Tässä sarjan ensimmäisessä luonnoksessa alkuperäinen akvarellimaalaus oli muutoin harmaa lukuun ottamatta pieniä punaisia värialueita tytön huivissa, hihassa ja huulissa. Näin halusin lähteä ohjailemaan katsetta työssä niin että se pysähtyisi ensin huiviin ja siirtyisi sitten kasvojen kautta hihan punaiseen kohtaan ja siitä ylöspäin käsiin. Kädet maalasin ihonvärisiksi, korostaakseni niiden otetta toisiinsa. Toisaalta enkelin katse suuntautuneena alaspäin ohjaa katsomaan mitä enkeli katsoo. Enkeli katsoo kuin ulos maalauksesta jättäen katseen pyörimään takaisin tyttöön.

Tämän työn aloittaminen tuntui hankalalta. Tein työhön tiukemman rajauksen kuin luonnokseen ja se hieman muutti sommitelmaa. Toisaalta minulle maisemien maalaaminen on helpompaa kuin ihmisten. Pidän enemmän tunnelman luomisesta ja viivoista ja pinnoista kuin teknisesti piirtämisestä ja sommitelmien rakentamisesta. Tähän tulen jatkossa kiinnittämään huolellisemmin huomiota.

Sarjan toisessa maalauksessa on lintu, joka nukkuu pumpulipilvissä katse kohti aurinkoa ja toinen lintu, jolla halusin kuvata sielua joka kohoaa siivilleen (Kuva 18). Koin luonnoksen jääneen hieman haljuksi kuvatakseen sielusta irtaantumista. Syvensin harmaan sävyä ja upotin siivilleen kohoavaa lintua, sielua, harmaaseen verhoon. Toisaalta haluan harmaan olevan melkein musta, niin tumma ettei sinne voi nähdä mitä siellä on. Halusin myös tumman värialueen sommittellulla tuoda repaleisuutta tunnelmaan. Koin että työn tunnelma vaatisi vielä jotakin kertoakseen sen mitä sille halusin kertoa.

Toisaalta herkkä ja hauras, särkyvän hento. Toisaalta kylmä, painostava. Lopputuloksen pitäisi olla jotakin näiden kahden luonnoksen väliltä. Kylmä, tumma harmaa, joka rakoilee vaaleammaksi. Kultaisena hohtava laskeva aurinko, jonka säteet saavat pilviin kultareunukset. Läpimänä hohtava lintu etualalla joka alkaa haalistua, sielu kohoaa siivilleen kylmänä ja haaleana.

Lopullisessa maalauksessa laitoin tähän työhön oranssin pohjasävyyn. Aloittaessani maalamista sain työhön valtavan voimakkaat kirkkaat värit ja niiden sammuttaminen kerroskerrokselta tuntui suorastaan pahalta. Tässä työssä en olisikaan halunnut tavoitella harmaata värimaailmaa, vaikka se on koko ideani pohja. Työstin tätä varovasti ja pikku hiljaa. Pyrin olemaan sammuttamatta värejä, että saisin säilytettyä niiden hehkun vielä harmaan alta. Tuntuu kuin tämä työskentelyprosessi kuvaisi jollain lailla sen sisältöä ja kokemusta siitä. Syvä sininen johon voisi upota syvemmälle ja syvemmälle. Niin syvä ettei sinne enää näkisi, repeillen pilviharsoista vaaleammaksi.

Kuva 18.

Alkuperäinen luonnos.

Kuva 19.

Lisätty tummia alueita.

Kuva 20.

Alkuperäinen luonnos.

Sarjan kolmanteen maalaukseen maalasin ruusuja joiden terälehdillä on kyyneleitä. Kohdat joita kyyneleet koskettavat palautuvat väreihin. Halusin työllä kuvata itkun puhdistavaa ja vapauttavaa voimaa. Tästä luonnoksesta lähdin alun perin liikkeelle kun aloin ideoida maalaussarjaa. Ruusut ovat haalistuneet harmaiksi, kuvaillakseen kylmää tunteettomuutta. Kyyneleet tipahtavat työn läpi ja jokainen kohta mihin kyyneleet koskettavat palautuu väreihin.

Alkuperäisen luonnoksen tein lyijykynäpiirroksena ja värejä lisäsin puuväreillä (Kuva 20). Kokeiluun lisäsin tummaa reunusta ja kirkkaampaa punaista (Kuva21). Halusin väripilkuilla luoda rytmiä työhön, niin että katse alkaa hyppelehtiä terälehdeltä toisella seuraillen väri alueita.

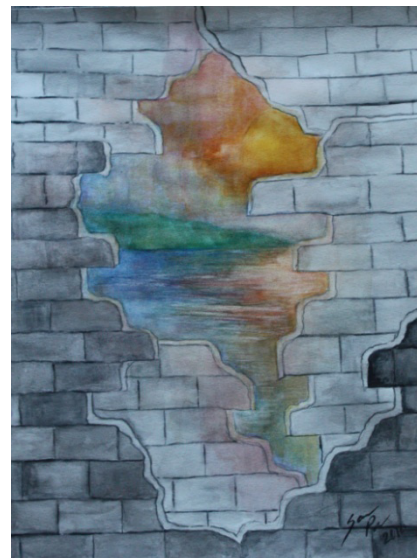

Kuva 21.

Lisätty tummia värialueita.

Lopulliseen maalaukseen laitoin vihreän pohjasävyn ja luonnostelin valkoisella maalilla. Siihen harmaa värimaailma syntyi helpommin, verrattuna muihin. Ajattelin vihreän korostavan ruusujen punaisuutta, toisaalta tuovan eräänlaista rauhaa työhön.

Sarjan neljännessä työssä maalasin tiiliseinän joka rapistuu ja sen takaa paljastuu kaunis maailma. Luonto ja sen syvä rauha, laskeva aurinko joka värjää veden ja taivaanrannan oranssin ja keltaisen hehkulla. Tällä työllä haluan kuvata torjuntaa. Tiiliseiniä jotka ovat itseni ja maailman välissä. Silmien ummistamista. Toisaalta sitä kaikkea kauneutta jota kuitenkin on, olin vain ummistanut silmäni siltä kaikelta. Ajatusta kuinka pikku hiljaa annoin seinien rapistua ja pystyin taas olemaan osa maailmaa. Siinä turvallisessa omassa ympäristössäni, missä pystyn milloin vaan ummistamaan silmäni ja korvani ja jättämään kaiken itseni ulkopuolelle vajoten omaan maailmaani.

Kuva 22.

Alkuperäinen luonnos.

Tästä luonnoksesta en tehnyt muita variaatioita, koska idea oli aika hyvin jo rakentunut sellaiseksi kuin sen halusin olevan. Sommitelmaa jonkin verran tiivistin tästä ja värimaailmaan hain enemmän voimaa.

Lopullisessatyössä otin tähän maalaukseen oranssin pohjansävyn ja yritin saada oranssin lämmön ja valon hehkumaan läpi koko maalauksen. Jostain syystä tämä työ tuntui helpoimmalta kun aloitin sitä. Ehkä siksi että aloitin tämän viimeisenä ja olin jo päässyt sinuiksi harmauden kanssa. Toisaalta olin myös saavuttanut riittävän väriopillisen tietouden rakentaakseni tätä harmaata värimaailmaa. Työskentely alkoi pikku hiljaa tuntua luontevalta.

Kuva 23.

Ensimmäinen luonnos.

Sarjan viimeisessä osassa halusin maalata vapauden tunteen. Tanssi ja ympäri pyöräminen, symboloi vapautta ja irtipäästämistä. Lehdillä halusin kuvata kaikkea sitä mitä kantaa mukanaan ja sitä kun yhtenä päivänä antaa itselleen luvan päästää irti siitä kaikesta. Antaa sen leijua pois itsestään ja maailman tuulien viedä huolet mennessään.

Tästä työstä tein kaksi luonnosta, ohjaajan kehoitettua miettimään vielä tätä työtä. Pyrin saamaan sen ehyemmäksi ja vahvemmaksi. Toiseen luonnokseen poistin yhden hahmoista ja muutin mekkojen väriä saadakseni niihin enemmän voimaa (Kuva 24). Lehdet maalasin ensin kokonaan harmaiksi kuvatakseni paremmin niiden symboliikkaa. Lisäsin niihin kuitenkin pieniä värialueita saadakseni katseen kulkemaan niissä paremmin ja hyppelähtimään värialueelta toiselle.

Kuva 24.

Toinen luonnos.

Lopullisessa työssä halusin saada työn toisaalta vieläkin intensiivisemmäksi ja toisaalta säilyttää siinä saman herkkyuden mikä ensimmäisessä luonnoksessa on. Tähän maalaukseen valitsin keltaisen pohjan ja ajattelin rakentaa harmauden sitten violetilla jonka läpi keltainen kuultaisi. Alku näytti suorastaan katastrofaaliselta. Pikku hiljaa sain kuitenkin rakennettua harmauden. Tunnelma on tässä työssä tärkeä, niin kuin kaikissa muissakin mutta tässä halusin ehdottomasti saavuttaa eräänlaisen keveyden ja kuinka tanssin pyörteissä kaikki huolet vain sinkoilevat pois ihmisestä ja hän on vapaa. Pudottaa sen taakaan niihin syksyn lehtiin ja jättää sen sinne maatumään.

5.3 Maalausprosessi

Lopullisia töitä aloin maalata marraskuun lopussa ja toisaalta minulla oli koko ajan kiire, toisaalta halusin saada ne vain nopeasti tehtyä ja pois käsistäni. Maalasin sen verran kun pystyin. Toisaalta ajan puitteissa, kuitenkin enimmäkseen siitä syystä etten vain pystynyt keskittymään ja paneutumaan töihini. En halunnut maalata niitä.

Oman ongelmansa muodostivat myös värit. Olin päättänyt saada aikaan harmaan vaikutelman kerrosmaalaustekniikalla. Kuitenkin tässä oli se ongelma, että maalaukset vain tummuivat ja tummuivat. Harmaan vaikutelman luominen, niin kuin olin ajatellut, muodostui lähes mahdottomaksi. Ajattelin aluksi etten sekoittaisi harmaata vaan loisin harmaan vaikutelman puhtailla vastavärikerroksilla.

Tammikuun loppuun mennessä olin tullut siihen tulokseen että työt ovat riittävän hyviä että voin jättää ne käsistäni (Kuvat 25,26,27,28 ja 29). Tässä kuvat vaiheesta jolloin ensimmäisen kerran sain nämä työt valmiiksi.

Enkelin ote juuri irtoamaisillaan tytön kädestä ja tyttö näyttää kuin hänellä olisi valtavan kylmä. Tässä ei ole sitä rohkeutta ja sitä palavaa halua nähdä elämä. Enkeli näyttää liian utuiselta ja sen siivet melkein tahraiselta, eivätkä ne oikein rakennu siiviksi. Työn tunnelma kokonaisuudessa on kylmä ja surumielinen.

Kuva 25. Tahto.

Kuva 26. Sielu.

Tässä on se kylmyys ja tummuus minkä halusin saavuttaa. Kokonaisuus on väritön mutta värit ovat kuitenkin olemassa harmaan alla. Kuitenkin se on jotenkin repaleinen ja viimeistelemätön. Etualan pilvi kaipaa lisää rakenteellisuutta tukeakseen ideaani pehmeästä pumpulipilvestä.

Kuva 27. Kyyneleet.

Kyyneleet jotka puhdistavat vuosien tomun ja saavat värit palaamaan... Tuntuu kuin tässä olisi se vuosien tomu yhtenä sekamelskana. Sommitelmakin tuntuu liian sotkuiselta ja kokonaisuus hajanaiselta.

Seinät, jotka murenevat ja maailma, joka niiden takaa paljastuu, on niin kaunis että unohdun sitä katselemaan. Tässä seinissä on lohkeama mutta ne eivät murene. Eikä maailma ole oikeastaan kaunis niiden takana. Se on jotenkin epätodellisen hohtava. Kuitenkin kylmä ja jollainlailla minulle tulee melkein huono olo kun katson sitä. Veden pinta on kuin se olisi jäässä, eivätkä auringon hohtavat säteet sitä ainakaan sulata kun tuntuu kuin sekin olisi jäässä. Maailma tuntuu olevan kaukana vahvojen seinämien takana. Tunnelmassa on jotakin mystistä ja värimaailma maisemassa on hengittävä, muttei se kuitenkaan kuvaa sitä alkuperäistä ideaa.

Kuva 28. Muuri.

Ideana oli että tanssin pyörteet saavat värit palaamaan ja avonaisista käsistä lentää pois kaikki se mitä olen kantanut eikä minun tarvitse enää kantaa sitä. Kokonaisuus näyttää hajanaiselta ja tunkkaiselta ja pikemminkin sekasorrolta kuin puhdistavalta irtipäästämiseltä. Työ vain leviää joka suuntaan eikä siitä saa otetta.

Kuva 29. Vapaus.

Tässä kohtaa keskustelin ohjaajani kanssa. Itse olin jo päättänyt, että nämä ovat valmiita ja en halua enää jatkaa niitä. Halusin päästä maalaamaan jo muuta. Näytin samalla muita töitani mitä olin näiden ohessa maalannut. Ohjaajani heittämät kysymykset herättivät minut. Miksi sinun opinnäytetyösi ei näytä tältä? Näissä töissä on se ilo ja se sinun kädenjälkesi mikä näistä opinnäytetyömaalauksista puuttuu kokonaan. Hän katseli yhtä keskeneräistä työtäni ja totesi tällä voisit korvata vaikka tuon tanssi maalauksen, tämä on viisi kertaa parempi.

Maalasin samaan aikaan kolmiosaista maalaussarjaa aiheesta rohkeus. Yksi näistä oli työ jossa hiiri on hännällään kiinni krokotiilin kulmahampaassa ja taistelee itsensä irti vielä siitäkkin kiipeleistä, kiskoen hampaan irti lähtiessään. Käytin sarjassa samaa harmaata värimaailmaa kuin opinnäytetyötä varten tekemissäni maalauksissa.

Tämän työn ollessa vielä keskeneräisessä vaiheessa, ohjaaja vaati minua korvaamaan tällä sarjan viimeisen maalauksen. Tässä kuva maalauksesta valmiina.

Tämän keskustelun jälkeen en voinut kuin ajatella, se oli sen verran tyhjentävä palaute. Seuraavana aamuna kävelin koululle ja aloitin uudelleen työstämään maalauksia eteenpäin. Korjasin sommitelmia ja värimaailmaa ja yritin saada töitä dynaamisemmiksi. Aloitin ”Kyyneleet” teoksesta. Korjasin sen sommitelman ja värimaailman ja ruusujen rakenteen. Järjestin aikaa maalaamiselleni ja jätin pois kaiken ylimääräisen.

Kuva 30. Rohkeus II.

6 TULOKSET

Tuloksena viiden öljyvärimaalauksen sarja harmaasävyisiä maalauksia, joista osa yksityiskohdista on väreissä. Värialueilla halusin korostaa yksityiskohtia ja luoda niiden avulla symboliikan ja tunnelman maalauksiin. Runoilla avasin sisältöä maalauksien takana ja toisaalta halusin ilmaista sanoilla sen saman mitä maalauksilla halusin kertoa.

6.1 Lopulliset maalaukset ja runot

*Kai minä vain halusin
nähdä sen kaiken, elämän.
Sinun piti suojella minua.
Sinun piti suojella minua kaikelta.*

*Minä temmoin itseni irti
ja halusin nähdä sen kaiken.
Minun hullu sydämeni,
sinun piti suojella sitä maailmalta.*

*Et sinä pystynyt minua suojelemaan.
Miksi sinä et pystynyt?
Miksi sinä et suojellut?*

*Et sinä pystynyt,
minä temmoin itseni irti
ja halusin nähdä elämän.*

*Ja olen minä sitä itkenyt,
itkenyt ja itkenyt.
Sitä minä olen itkenyt mitä maailma minulle näytti.
Maailma näytti minulle elämän
ja sen minä niin palavasti halusin nähdä.*

Kuva 31. Tahto. Öljyvärimaalaus
pellavakankaalle 80 x 43 cm.

*Välissä taivaan ja maan, pumpulipilvissä,
sieluni nukkui.*

*Se revittiin.
Maailma repi sen irti minusta.
Se maailma mitä minä en halunnut nähdä.
Raastoi sen irti.*

*Sieluni kohosi siivilleen, erkani minusta.
Se lensi kauas, kauas pois.*

*Eikä se lintu enää tuntenut.
Ei se tuntenut enää mitään.*

Kuva 32. Sielu. Öljyvärimaalaus pellavakankaalle 70 x 95 cm.

Kyyneleet.

Sinä päivänä kun minä pystyin taas itkemään, minä itkin.

Voi luoja kuinka minä itkin.

Ja kyyneleet saivat pudota ruusujen terälehdille,

ne saivat ruusut punastumaan.

Palauttivat värin.

Kyyneleet puhdistivat vuosien tomun,

eikä mikään ollut niin kaunista kuin oli se,

hohtava punainen.

Kuva 33. Kyyneleet. Öljyvärimaalaus

pellavakankaalle 95 x 70 cm.

*Kuinka monta tiiliseinää minä tarvitsen
itseni ja maailman väliin?*

*Niin monta minä rakensin, kerros kerrokselta.
En minä halunnut enää nähdä,
silmani olivat väsyneet.*

*Niin paljon kun minä halusin piiloutua seinieni taakse,
sai laskeva aurinko ne haurastumaan.
Ajatus siitä,
etten ehkä koskaan näkisi sen nousevan enää.*

*Ja kun minä olin nähnyt sen kauneuden,
unohduin katselemaan sitä.
Tuulet rapisivat seinistä,
enkä kiirehtinyt niitä korjaamaan.
Se värikoisto oli niin kaunis,
etten muuta voinut
kuin toivoa lisää värejä.*

**Kuva 34. Muuri. Öljyvärimaalaus
pellavakankaalle 80 x 43 cm.**

Tanssi.

Tanssi siinä väriloistossa,

kiepu villinä ympäri.

Anna kaiken sen luisua pois itsestäsi.

Anna ruskan sytyttää väriloisto sydämeesi.

Pyöri niin kuin et koskaan olisi saanut tanssia.

Päästä kaikki se vapauteen mitä kannat.

Anna sen lentää tuulen mukana.

Sinä olet kantanut sitä jo riittävän kauan.

*Näe kuinka se pieni lintu
joka ei tuntenut mitään,*

se lintu

haluaa löytää takaisin.

**Kuva 35. Vapaus. Öljyvärimaalaus
pellavakankaalle 95 x 70cm.**

6.2 Näyttely

Opinnäytetyöt olivat yhteisnäyttelyssä Ahjon pääsalissa maaliskuussa 2011. Näyttelyn pidimme yhdessä neljän muun opiskelijan kanssa. Näyttelyn nimeksi tuli ”Koetus” joka sopi hyvin meidän kaikkien opinnäytetyöprosesseihin.

Tila oli avara ja valoisa, toisaalta luonnonvalo oli vähäistä, koska sälekaihtimet oli pakko sulkea tilasta kokonaan, muutoin valo olisi heijastunut maalauksiin sälekaihtimien raoista. Tila oli iso ja avara mutta sarja olisi voinut päästä paremmin oikeuksiinsa jos olisi ollut enemmän tyhjää tilaa ympärillä. Ripustus vaiheessa pohdimme pitkään töiden sijoittelua ja päädyimme laittamaan minun työni keskelle pitkää seinää (Kuva 35).

Kuva 37. Ahjon näyttely. Kuvajaaja Katja Pirinen.

Punnitsin pitkään, liittäisinkö runot myös teosten vierelle opinnäytetyönäyttelyssä mutta en sitä kuitenkaan lopulta tehnyt. Ne tuntuivat toisaalta liian henkilökohtaisilta ja toisaalta määrittelevät työn katsomista. Ilman tekstiä voi työn ajatella hyvin paljon eri-tavalla ja en halunnut rajoittaa tätä.

Nähdessäni karjalaisen kriitikon kirjoituksen lehdessä tulin siihen tulokseen että runot olisivat voineet avata teoksia paremmin.

”Sanna Palm tuo näytteille neljä siniharmaata öljyvärimaalausta. Palmin teokset ovat yltiöromanttisia, lähestulkoon kioskikirjallisuutta. Teknisesti varmin teoksista on kyynelehtiviä ruusuja kuvaava Kyyneleet. Potentiaalia selvästi on, mutta aihe maailma ei ole kypsä.” (Olli Sorjonen Karjalainen 3.4.2011)

Lisäksi pidimme yhteisnäyttelyn Niina Halosen kanssa Mikkelissä GalleriArissa toukokuussa 2011. Tällöin esillä oli myös muita töitä opinnäytetyömaalausten lisäksi.

GalleriArin näyttely oli ullakkogalleriassa. Tilana se on matalampi kuin Ahjon pääsali. Valaistus oli tunnelmallinen ja ullakon tuoksu vaikuttaa kokonaiselämykseen maalauksia katsellessa. Sarjan ripustus oli tässä tilassa hieman hajanaisempi, joka oli toisaalta hyväksi sarjalle kun työt eivät olleet aivan peräjälkeen. Avajaisissa saatu palaute töistä oli varsin positiivista.

Kuva 37.

Avajaiskutsu

GalleriArin näyttelyyn,

tekijä Merja Hänninen.

7 YHTEENVETO

Pidin ideastani mutta se aiheutti myös hankaluuksia maalausprosessissa. Pidän väreistä ja niiden rinnastamisesta ja kirkkaista, vahvoista väreistä. Töiden maalaaminen harmaaksi tuntui alkuun hirveältä ja ajattelin että minulla on kaikki nämä värit ja saan sekoittaa vain harmaan. Toisaalta värikokeilut ja värien kuultaminen toistensa alta tempaisi minut mukaansa työskentelyn edetessä. Huomioin myös miten voimakkaasti yksi yksittäinen väri tulee esiin muutoin harmaalla pohjalla. Tämä myös tarjoaa mahdollisuuksia tunnelman rakentamiseen, koska harmaa on hiljainen kuin kuiskaus ja kun sille laittaa voimakkaan värin rinnalle ne korostavat toisiaan. Väriopillisesti jouduin tekemään hyvin paljon ajatustyötä ja miettimään värejä sekä niiden rinnastamista.

Tunnen onnistuneeni opinnäytetyölleni asettamissa tavoitteissa. Prosessina tämän maalaussarjan tekeminen oli varsin opettavainen. Näen nyt erilailta koko työskentelyn aloittamisen. Aion jatkossa kiinnittää enemmän huomiota sommitteluun että saan töistä riittävän dynaamisia. Olin keskittynyt niin paljon ideaan ja sen kertomiseen, että kuvan rakenne jäi ehkä hieman toisarvoiseksi ja tein valtavasti töitä työskentelyprosessin aikana korjatakseni sitä.

Tärkeimmäksi anniksi nostan teknisten taitojen kehittymisen siinä määrin että pystyn ilmaisemaan ideoitani ja maalaamaan sen mitä haluan sanoa. Toki teknisten taitojen hiominen on loputon prosessi, mutta tunnen että näillä eväillä voin sanoa sen mitä haluan ilman että minun tarvitsee tinkiä ideasta teknisten puutteiden takia. Voin valita sen aiheen jonka koen parhaaksi idealleni ja hakea sopivaa kuvaustapaa monien eri tekniikoiden väliltä. Joskin maalaus on minulle tärkein ilmaisumuoto, mutta työkalupakista löytyy myös muita välineitä.

Tästä on hyvä lähteä kulkemaan eteenpäin kohti uusia haasteita. Kohti uusia aiheita ja ilmaisutapoja. Maalaustapaani haluan tuoda lisää ilmaisua ja lisää tunnetta. Luovuutta riittää ja kun aikaa sille vielä järjestyy, saan toteuttaa ideoita entistä suuremmalla innolla.

LÄHTEET

Arnkil H., 2007. Värit havaintojen maailmassa. Helsinki: Taideteollinen korkeakoulu.

Billgren E., 2010. Mitä taide on ja sata muuta tosi tärkeitä kysymystä. Helsinki: Teos.

Dali S., 1988. Neron päiväkirja. Porvoo: Helsinki: Juva: WSOY.

Erkkilä H., 1989. Miten taiteilijaksi tullaan? Helsinki: Hanki ja jää.

Jula J., 2007. Taiteen etiikka. Turku: Areopagus.

Lepistö V., 1991. Kuvataiteilija taidemaailmassa. Helsinki: Tutkijaliitto.

Levanto M., 1989. Värin vuoksi. Helsinki: Otava.